

vlaams
vredesinstituut

Vlaamse buitenlandse handel in producten voor tweërlei gebruik

2013

Nils Duquet

Rapport
December 2014

Inhoudstafel

1	INLEIDING	2
2	INTRA-UNIALE OVERDRACHT	5
3	EXTRA-UNIALE EXPORT	7
3.1	Uniale algemene vergunningen	7
3.2	Individuele vergunningen	8
3.3	Globale vergunningen	13
4	GEWEIGERDE VERGUNNINGEN	17
5	CONCLUSIE	20
	BIJLAGE	23
	EINDNOTEN	32

1 Inleiding

Producten voor tweëerlei gebruik (vaak kortweg *dual-use* producten genoemd) zijn producten die zowel een civiel als een militair doeleinde kunnen hebben. In principe worden deze producten niet speciaal voor militaire doeleinden ontwikkeld of gemaakt, en vindt het gebruik ervan voor de overgrote meerderheid plaats in de civiele sector. Uit veiligheidsoverwegingen wordt de handel in deze producten echter gecontroleerd, in het bijzonder om de ongewenste ontwikkeling, de verspreiding en het gebruik van massavernietigingswapens te voorkomen. Zo ontstond in de nasleep van de aanvallen met chemische wapens in Syrië vorig jaar veel controverse in Nederland toen bleek dat er vanuit Nederland, via de haven van Antwerpen, jarenlang zonder veel hinder glycol, een grondstof voor gifgas, werd geëxporteerd naar Syrië. Officieel was deze export bestemd voor de productie van antivrijs, maar er wordt gevreesd dat deze producten door de Syrische overheid werden aangewend voor de productie van chemische wapens.¹

De uitvoer van de *dual-use* producten is gereguleerd door de Europese Verordening 428/2009 van 5 mei 2009¹ tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweëerlei gebruik. Deze verordening bepaalt de grote lijnen met betrekking tot het vergunningsstelsel voor de buitenlandse handel in *dual-use* producten en is, als onderdeel van het gemeenschappelijk handelsbeleid, rechtstreeks van toepassing in de hele Europese Unie (EU). De aandacht ligt hierbij vooral op controle op de export van deze gevoelige producten naar landen die geen deel uitmaken van de EU. Voor de implementatie van het Europees vergunningstelsel hebben de EU-lidstaten echter wel een zekere “nationale” marge, zo kunnen ze om redenen van openbare veiligheid of mensenrechtenoverwegingen extra producten onder controle plaatsen of de controle op doorvoer, tussenhandel en de catch-all clausule uitbreiden.²

In België behoort de controle van buitenlandse handel in *dual-use* producten sinds de zomer van 2003 tot de bevoegdheid van de drie gewesten. Wanneer een bedrijf gevestigd in het Vlaams Gewest een product wil exporteren dat opgelijst staat in de bijlage I van Verordening 428/2009 dan is hiervoor in principe een vergunning vereist^{II}. Deze bedrijven dienen hun *dual-use* exportvergunningen aan te vragen bij de Dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) van de Vlaamse overheid.^{III} Op basis van de federale wet van 5 februari 1981 houdende de voorwaarden voor export van kernmaterialen en kernuitrustingen, alsmede van technologische gegevens is voor de export van *dual-use* producten in het nucleaire domein^{IV} naar de meeste landen ook een

^I Voordien werd dit gereguleerd door Verordening 1334/2000 van de Raad van 22 juni 2000 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer van producten en technologie voor tweëerlei gebruik.

^{II} Voor de doorvoer van producten uit bijlage I kan enkel een vergunningsplicht worden opgelegd indien de producten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor de ontwikkeling of het gebruik van massavernietigingswapens of de raketten die dergelijke wapens naar hun doel kunnen voeren. Ook de doorvoer van niet in bijlage I voorkomende producten kan vergunningsplichtig zijn op basis van hun connectie met massavernietigingswapens of indien ze gebruikt kunnen worden in militaire toepassingen in landen waarop een wapenembargo rust. In de praktijk worden echter nauwelijks doorvoervergunningen uitgereikt in Vlaanderen.

^{III} Op 14 maart 2014 nam de Vlaamse regering een uitvoeringsbesluit aan waarin de uitvoer, doorvoer en overbrenging van producten voor tweëerlei gebruik en het verlenen van technische bijstand in worden gereguleerd (publicatie in het Belgisch Staatsblad op 2 mei 2014). Dit besluit trad in werking op 12 mei 2014 en was dus nog niet van kracht in 2013, het jaar waarop voorliggend rapport betrekking heeft.

^{IV} Het betreft meer bepaald materialen, uitrusting en technologie vermeld in de lijsten I en II gevoegd bij het KB van 16 juli 1993, zoals bijvoorbeeld natuurlijk uranium, speciale splijtstoffen, zwaar water, zirkoniumbuizen, kernreactoren voor de elektriciteitsproductie, uitrusting voor verrijking van nucleaire materialen, uitrusting voor de fabricage van nucleaire brandstoffen en uitrusting voor opwerking van de verbruikte brandstof.

voorafgaande machtiging door de federale minister van Energie nodig. Deze machtiging komt er na advies van de Commissie van Advies voor de niet-verspreiding van kernwapens (CANVEK).³

De Europese lijst van vergunningsplichtige *dual-use* producten is op haar beurt gebaseerd op de lijsten van de relevante internationale controleregimes^I. In deze – meer dan 200 pagina's tellende – lijst worden de producten verdeeld in 10 hoofdcategorieën. Het betreft de categorieën nucleaire goederen (CAT0), speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1), materiaalbewerking (CAT2), elektronica (CAT3), computers (CAT4), telecommunicatie en informatiebeveiliging (CAT5), sensoren en lasers (CAT6), navigatie en vliegtuigelektronica (CAT7), zeevazen en schepen (CAT8), en ruimtevaart en voortstuwing (CAT9). De dCSG kan in bepaalde omstandigheden ook voor de export van producten die niet opgelijst staan in Verordening 428/2009 een *catch-all* vergunningsplicht inroepen, bijvoorbeeld omdat ze vermoedt dat dat deze producten gebruikt kunnen worden voor de aanmaak van massavernietigingswapens of indien ze gebruikt kunnen worden in militaire toepassingen in landen waarop een wapenembargo rust.^{II}

De procedure om vergunningsplichtige producten te exporteren verschilt sterk naargelang het land van bestemming en de aard van de producten en transacties. Zo dienen Vlaamse bedrijven voor de meeste transacties met *dual-use* producten binnen de Europese Unie geen specifieke vergunning aan te vragen bij de dCSG als gevolg van het *vrij verkeer van goederen binnen de EU*. Enkel voor de overbrenging van de meest gevoelige goederen (bijlage IV van Verordening 428/2009) is een vergunning vereist (zie hoofdstuk 2).^{III} Verder heeft de EU ook een aantal *uniale algemene vergunningen* geïntroduceerd die betrekking hebben op de export van welbepaalde producten naar welbepaalde bestemmingslanden (zie hoofdstuk 3.1). Een specifieke vergunningsaanvraag bij de dCSG is in deze gevallen niet nodig. Voor de overbrenging of export van *dual-use* producten waarvoor wel een vergunning dient te worden aangevraagd zijn er twee mogelijkheden: een individuele of een globale vergunning. Een *individuele vergunning* heeft betrekking op een specifieke transactie: de uitvoer van welbepaalde vergunningsplichtige producten naar één welbepaalde bestemming in één welbepaald land^{IV}. *Globale vergunningen* hebben, in tegenstelling tot individuele vergunningen, geen betrekking op een welbepaalde individuele transactie, maar laten een exporteur toe om een aantal vooraf bepaalde producten uit te voeren naar alle civiele bestemmingen in alle landen die zijn opgenomen in de vergunning (binnen de waarde van de vergunning). In sommige gevallen worden globale vergunningen uitgereikt die enkel export naar een beperkt aantal eindgebruikers in de vooropgestelde landen van bestemming toelaat. Indien de bestemming een defensiegerelateerde klant betreft, dient het betrokken bedrijf steeds een aanvraag tot individuele vergunning in te dienen.⁴

De dCSG publiceert sinds 2007 maandelijks verslagen over de verstrekte en geweigerde vergunningsaanvragen voor de export van *dual-use* producten op haar website⁵. In deze verslagen

^I Wassenaar Arrangement, Missile Technology Regime, Nuclear Suppliers Group, Australia Group en de Chemical Weapons Convention

^{II} Verder kan de dCSG ook een vergunningsplicht inroepen op basis van beperkende maatregelen zoals afgekondigd door de VN, EU of OVSE. De afgelopen jaren werden verschillende beperkende maatregelen afgekondigd die betrekking hebben op *dual-use* producten. Dit gebeurde bijvoorbeeld uit vrees dat het betrokken land kernwapens wil ontwikkelen (Iran, Noord-Korea). Recent werden ook op Rusland beperkende maatregelen genomen naar aanleiding van de acties van het land in Oekraïne. Aangezien er in 2013 in het kader van beperkende maatregelen slechts 1 vergunning werd uitgereikt (op basis van Verordening 267/2012 voor de export van niet nader gespecificeerde producten ter waarde van 209 euro bestemd voor Iran) en geen enkele vergunningsaanvraag werd geweigerd, kiezen we ervoor om een analyse van deze vergunningen niet op te nemen in dit rapport.

^{III} Voor handel binnen de Benelux is geen vergunning vereist, ook niet voor de meest gevoelige producten.

^{IV} Deze vergunningen zijn één jaar geldig en kunnen met één jaar worden verlengd. Na het gebruik van deze vergunning of het verstrijken van de geldigheidstermijn, dient de aanvrager de vergunning terug te sturen naar de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid.

wordt voor elke vergunningsaanvraag de volgende kenmerken vermeld: het type vergunning, de aard van de producten (op basis van de categorieën van de Europese lijst van *dual-use* producten), de waarde van deze producten die vermeld staat in de vergunningsaanvraag, de landen van bestemming, en indien dit verschilt van het land van bestemming ook de eventuele landen van eindgebruik.^I

In voorliggend rapport worden, op basis van deze officiële verslagen, de vergunningen geanalyseerd die in 2013 door de Vlaamse overheid op basis van Verordening 428/2009 werden uitgereikt en geweigerd voor de intra-uniale overdracht en export van producten voor tweërlei gebruik.^{II} Bij de gemaakte analyse in dit rapport is het belangrijk te benadrukken dat een groot deel van de handel in producten voor tweërlei gebruik vrij is (binnen de EU) of via uniale algemene vergunningen plaatsvindt. Voor die handel worden geen vergunningen uitgereikt door de Vlaamse overheid en bijgevolg zijn deze transacties niet opgenomen in de in dit rapport gepresenteerde analyses. We beginnen dit rapport met een overzicht van de vergunningen voor intra-uniale overdracht van *dual-use* producten. Daarna komen de vergunningen voor extra-uniale export aan bod. We eindigen met een analyse van de geweigerde vergunningsaanvragen.

^I Het type bestemming en/of eindgebruiker van de producten wordt, in tegenstelling tot de rapportage inzake de buitenlandse handel in militair materieel, niet meegedeeld in de periodieke *dual-use* verslagen.

^{II} De verplichting om systematisch voor elke doorvoer van producten voor tweërlei gebruik een vergunning aan te vragen, is sinds 27 augustus 2009 vervallen. Een doorvoer *kan* onder vergunningsplicht geplaatst worden op basis van twee catch-all clauses, namelijk indien er een vermoeden is van gebruik van de vrije producten bij massavernietigingswapens of bij een militair eindgebruik in bestemmingslanden waarop een wapenembargo is afgekondigd. In 2011 werd geen enkele vergunning voor de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik uitgereikt door de Vlaamse overheid.

2 Intra-uniale overdracht

In de Europese Unie bestaat er vrij verkeer van goederen. Dit principe geldt – mits een aantal uitzonderingen – ook voor intracommunautair handelsverkeer in *dual-use* producten voor. Slechts in een beperkt aantal gevallen is voor de overdracht van deze producten tussen EU-lidstaten wel een vergunning vereist^I:

- wanneer het *dual-use* producten uit bijlage IV van Verordening (EG) 428/2009 betreft.^{II} Het gaat onder meer over bepaalde nucleair gerelateerde producten (waaronder gescheiden plutonium en verrijkt uraan), de toxinen ricine en saxitoxine, en bepaalde producten voor stealth technologie, cryptografie en MTCR-technologie^{III}.
- daarnaast *kan* een lidstaat, in sommige welomschreven gevallen, ook een vergunningplicht opleggen voor het overbrengen van *dual-use* producten die geen deel uitmaken van bijlage IV naar een andere lidstaat.^{IV}

Doordat voor de overgrote meerderheid van de overdracht van *dual-use* producten binnen de EU geen vergunningsplicht geldt, hebben we enkel zicht op een beperkt deel van de daadwerkelijke overdracht van *dual-use* producten binnen de Europese Unie.

In 2013 werden in totaal 10 individuele vergunningen uitgereikt voor de intra-uniale overdracht van producten voor tweërlei gebruik met een gezamenlijke waarde van 123,3 miljoen euro. Het gaat steeds om individuele vergunningen voor de overdracht van nucleaire producten en voornamelijk om speciale splijtstoffen die bestemd zijn voor Duitsland (zie tabel 1). Verder werd ook een globale vergunning uitgereikt voor de export van materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven met een maximumbedrag van 6,5 miljoen euro voor mogelijke export naar alle EU-lidstaten.

^I Handel binnen de Benelux vormt hierop nog een uitzondering: hiervoor is nooit een vergunning vereist, ook niet voor producten die op de lijst uit bijlage IV staan.

^{II} Dit zijn de meest gevoelige producten uit bijlage I van de Verordening. Voor producten uit deel I van Bijlage IV bestaat de mogelijkheid van een nationale algemene vergunning voor intracommunautair handelsverkeer. Voor producten uit deel II zijn nationale algemene vergunningen voor intracommunautair handelsverkeer niet mogelijk en dient men individuele vergunningen aan te vragen. Hiervoor mogen echter geen strengere voorwaarden gelden dan voor de export van dezelfde producten naar derde landen.

^{III} MTCR staat voor *Missile Technology Control Regime*

^{IV} Dit kan indien aan de volgende voorwaarden cumulatief voldaan is:

- 1) de exporteur weet dat de eindbestemming van de producten buiten de Gemeenschap ligt
- 2) voor de uitvoer van producten naar die eindbestemming in de lidstaat waaruit de producten moeten worden uitgevoerd is een vergunning vereist op grond van artikel 3, 4 of 8 van verordening 428/2009, en deze export rechtstreeks vanaf zijn grondgebied, niet is toegestaan bij een algemene of globale vergunning.
- 3) de producten niet worden verwerkt of bewerkt in de zin van artikel 24 van het communautaire douanewetboek in de lidstaat waarnaar zij worden overgebracht.

Tabel 1: Overzicht van vergunningen voor intra-uniale overdracht van producten voor tweëerlei gebruik, 2013¹

Land van bestemming	Aantal vergunningen	Type vergunning	Producten	Bedrag
Duitsland	6	Individueel	Speciale splijtstoffen (CAT0 C002)	120.019.800
Frankrijk	1	Individueel	Kernreactoren (CAT0 A001.a)	3.267.435
Frankrijk	1	Individueel	Speciale splijtstoffen (CAT0 C002)	520
Oostenrijk	1	Individueel	Speciale splijtstoffen (CAT0 C002)	960
Verenigd Koninkrijk	1	Individueel	Speciale splijtstoffen (CAT0 C002)	37.800
Europese Unie	1	Globaal	Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (C001.a)	6.500.000
Totaal	10			123.326.515

Net als in vorige jaren werd geen enkele vergunningaanvraag voor intra-uniale *dual-use* overdracht geweigerd.

¹ Voor volledige omschrijving en technische details van de producten die in deze en andere tabellen en tekst van voorliggend rapport worden vermeld, wordt aan de hand van de vermelde code verwezen naar de Europese lijst van *dual-use* producten zoals opgelijst in de bijlagen van Verordening 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweëerlei gebruik te consulteren via <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:134:0001:0269:NL:PD>

3 Extra-uniale export

3.1 Uniale algemene vergunningen

In tegenstelling tot intra-uniale overdracht is de extra-uniale export van *dual-use* producten steeds vergunningsplichtig. De EU heeft echter voorzien in 6 uniale algemene vergunningen die bedrijven toelaten om *dual-use* producten te exporteren zonder dat ze hiervoor een specifieke vergunning dienen aan te vragen.

De meest verregaande uniale algemene vergunning heeft betrekking op de export van de overgrote meerderheid *dual-use* producten naar 8 geïndustrialiseerde landen (Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Verenigde Staten en Zwitserland – met inbegrip van Liechtenstein). Deze uniale algemene vergunning (nr. EU001) vloeit voort uit Verordening 428/2009^I en geldt voor alle producten uit bijlage I van verordening 428/2009, met uitzondering van de producten in bijlage IIg.

De vijf overige uniale algemene vergunningen hebben een beperkter toepassingsgebied en vloeien voort uit Verordening 1232/2011. In deze Verordening worden vijf uniale algemene uitvoervergunningen geïntroduceerd die betrekking hebben op een specifiek aantal opgelijste landen voor de uitvoer van een aantal specifiek opgelijste producten en/of transacties. Het gaat meer bepaald om een uniale algemene vergunning voor:

- Nr. EU002: export van een beperkt aantal producten binnen de categorieën speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1), materiaalbewerking (CAT2) en elektronica (CAT3) die bestemd zijn voor zes landen^{II}.
- Nr. EU003 en Nr. EU004: respectievelijk export na reparatie/vervanging en tijdelijke export voor een tentoonstelling of beurs. Deze vergunningen hebben betrekking op het grootste gedeelte van de productenlijst in bijlage I van verordening 428/2009 en op dezelfde 24 bestemmingen^{III}.
- Nr. EU005: voor de uitvoer van bepaalde telecommunicatieproducten (CAT5) bestemd voor 11 landen^{IV}.
- Nr. EU006: voor een aantal specifieke chemicaliën uit CAT1 bestemd voor zes landen^V.

Het gebruik van deze uniale algemene vergunningen is aan een aantal beperkingen gebonden. Zo mogen de producten bijvoorbeeld niet bestemd zijn voor gebruik in verband met massavernietigingswapens of voor militair eindgebruik in een land waarop een wapenembargo van

^I Voor de aanneming van het Verdrag van Lissabon werd deze uitvoervergunning een communautaire algemene uitvoervergunning genoemd.

^{II} Deze uniale algemene vergunning is geldig voor uitvoer naar Argentinië, IJsland, Kroatië, Turkije, Zuid-Korea en Zuid-Afrika.

^{III} Deze uniale algemene vergunningen zijn geldig voor de uitvoer naar Albanië, Argentinië, Bosnië en Herzegovina, Brazilië, Chili, China (met inbegrip van Hongkong en Macau), Kroatië, Macedonië, Franse overzeese gebieden, IJsland, India, Kazachstan, Mexico, Montenegro, Marokko, Oekraïne, Rusland, Servië, Singapore, Tunesië, Turkije, V.A.E., Zuid-Afrika en Zuid-Korea.

^{IV} Deze uniale algemene vergunning is geldig voor uitvoer naar Argentinië, China (met inbegrip van Hongkong en Macau), India, Kroatië, Oekraïne, Rusland, Turkije, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.

^V Deze uniale algemene vergunning is geldig voor uitvoer naar Argentinië, IJsland, Kroatië, Oekraïne, Turkije en Zuid-Korea.

kracht is.^I Daarnaast gelden voor de verschillende uniale algemene uitvoervergunningen nog specifieke beperkingen.

De gebruikers van deze uniale algemene vergunningen dienen de nationale autoriteiten uiterlijk 30 dagen na de datum waarop de eerste uitvoer heeft plaatsgevonden hiervan in kennis te stellen. Deze gebruikers dienen een gedetailleerd en volledig dossier bij te houden over het gebruik van deze uniale algemene vergunningen en dienen jaarlijks een overzicht van de gerealiseerde uitvoer te bezorgen aan de dCSG.^{II} De Vlaamse overheid heeft tot op heden nog geen informatie in het publieke domein vrijgegeven over het daadwerkelijk gebruik van de zes uniale algemene vergunningen.

3.2 Individuele vergunningen

In 2013 werden 209 individuele vergunningen uitgereikt voor de extra-uniale export van *dual-use* producten met een gezamenlijke waarde van 75,1 miljoen euro. Het gaat om de export van nucleaire goederen (CAT0), speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1), producten voor materiaalbewerking (CAT2), elektronica (CAT3), sensoren en lasers (CAT6) en producten voor ruimtevaart en voorstuwing (CAT9). We bespreken de individueel vergunde export van deze producten hieronder in meer detail.

De vergunde export van **nucleaire goederen (CAT0)** bestaat vooral uit uitrusting voor fabrieken die splijtstofelementen vervaardigen voor kernreactoren (B005) en speciale splijtstoffen (C002). Daarnaast gaat het ook om vergunningen voor de export van andere nucleair gerelateerde producten zoals bijvoorbeeld thorium, deuterium of grafiet. De individueel vergunde export van nucleaire *dual-use* producten bedraagt 4,8 miljoen euro in 2013. Deze producten zijn bestemd voor een vijftiental landen wereldwijd.

De vergunde export van **speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1)** bestaat voornamelijk uit methyldiethanolamine^{III} (C450.b.8), aluminiumlegeringen (C202.a), materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (C001) en poreus nikkelmetaal (C240.b). Verder bestaat de vergunde export onder andere uit verschillende chemische stoffen die geschikt zijn voor het vervaardigen van toxische stoffen (C350), verschillende types van vloeistoffen en smeermiddelen (C006) en een specifieke vorm van polybutadieen (C111.b.2). Deze export is bestemd voor de meest diverse landen, zoals bijvoorbeeld de vergunde export van methyldiethanolamine naar gebruikers in onder andere Israël, Jemen, Libië, Nigeria, Taiwan en

^I Verder mag de vergunning niet worden gebruikt indien de betrokken producten worden uitgevoerd naar een douanevrije zone of een vrij entrepot gelegen in één van de voorgenoemde bestemmingslanden.

^{II} De exporteur bezorgt de bevoegde dienst jaarlijks en uiterlijk op 31 januari een overzicht van de uitvoer onder de uniale algemene uitvoervergunning van het voorbije kalenderjaar. Dit overzicht bevat minstens de volgende elementen :

- 1° de beschrijving van de producten voor tweemaal gebruik met verwijzing naar het subcategorienummer, vermeld in bijlage I van verordening 428/2009;
- 2° de waarde en de hoeveelheid van de uitgevoerde producten voor tweemaal gebruik;
- 3° de data van de verrichte uitvoeren;
- 4° de naam en het adres van de exporteur en van de bestemming;
- 5° als die gegevens bekend zijn, het eindgebruik en de naam en het adres van de eindgebruiker van de producten voor tweemaal gebruik.

^{III} Dit is een product dat in de civiele sector gebruikt wordt in de farmaceutische industrie en in de olie- en gasindustrie, maar kan ook misbruikt worden als voorloper van giftige chemische stoffen (zoals stikstofmosterd) die op hun beurt gebruikt kunnen worden in chemische oorlogsvoering.

Turkmenistan, de export van C008.a.2 naar Rusland of de export van triethanolamine¹ (C350.46) naar Sudan.

De vergunde export van **producten voor materiaalbewerking (CAT2)** bestaat in belangrijke mate uit verschillende types isostatische persen (B104, B204, B204.a), meetmachines (B006.a) en systemen voor beproeven door trillingen (B116.b) en bijhorende programmatuur. Deze producten zijn bestemd voor gebruikers in China, India, Rusland en/of Turkije. Daarnaast werden ook voor hoge bedragen vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor het manipuleren van biologische stoffen (B352.b) bestemd voor China en India, en voor de export van verschillende onderdelen van chemische productieapparatuur (B350), zoals specifieke opslagtanks, kleppen en pompen die bestemd zijn voor toepassingen in een tiental (voornamelijk Aziatische) landen.

De vergunde export van **elektronica (CAT3)** bestaat voornamelijk uit positieve *resists* voor halfgeleiderlithografie (C002.a) bestemd voor Israël en microgolf-halfgeleiderversterkers en/of microgolfassemblages/-modules (A001.b.4.d) en bijhorende technologie bestemd voor China.

Voor *dual-use* producten geschikt voor **informatiebeveiliging (CAT5)** werden vergunningen uitgereikt voor informatiebeveiligingssystemen die gebruik maken van cryptografie (A002.a.1.a) en bijhorende programmatuur (D002) bestemd voor Pakistan en Libanon.

De vergunde export van **sensoren en lasers (CAT6)** bestaat, net als voorgaande jaren, voornamelijk uit beeldcamera's waarin vergunningsplichtige *focal plane arrays* (A003.b.4.a en b) geïntegreerd zijn. Deze camera's zijn bestemd voor een vijftiental landen wereldwijd waaronder Egypte, Irak, Jemen, Kazachstan, Libië, Saoedi-Arabië, Servië, Singapore, de Verenigde Arabische Emiraten en Zuid-Afrika. Verder werden ook vergunningen uitgereikt voor de export van specifieke optische detectoren (A002.a.1.c en d) bestemd voor een aantal Aziatische landen zoals India, Rusland en Singapore.

Opvallend in de vergunde export van producten voor **ruimtevaart en voorstuwing (CAT9)** is de vergunning voor de export van "ruimtelanceervoertuigen/ruimtevaartuigen" (A004). Het betreft een vergunning voor producten ter waarde van 24,8 miljoen euro bestemd voor een gebruiker in Frans Guyana. Dit is opvallend omwille van twee redenen. Ten eerste omdat er voor dit type product al een aantal jaren geen exportvergunningen werden uitgereikt.¹¹ Ten tweede omwille van de erg hoge waarde van deze producten. Navraag bij de dCSG leert ons dat het de export van een satelliet betreft die bestemd is voor het European Space Agency (ESA) in Frans Guyana.⁶ Verder werden in 2013 ook verschillende individuele vergunningen uitgereikt voor een combinatie van onbemande luchtvaartuigen, aanverwante systemen, lanceerinrichtingen en programmatuur (A012.a, A012.b.2, A115.a en D004.e) ter waarde van 12 miljoen euro voor Irak, Kazachstan, Maleisië en een aantal Latijns-Amerikaanse landen.

Naast vergunningen voor producten die staan opgelijst in bijlage I van EG 428/2009, werden in 2013 ook twee transacties vergunningsplichtig gemaakt op basis van de **catch-all bepaling** (art.4) van deze verordening. Deze bepaling maakt het mogelijk om in drie welomschreven situaties ook voor de uitvoer van 'vrije' producten een vergunningsplicht op te leggen: indien er een risico is dat

¹ Triethanolamine kan misbruikt worden als voorloper van giftige chemische stoffen (zoals stikstofmosterd) die op hun beurt gebruikt kunnen worden in chemische oorlogsvoering.

¹¹ De laatste keer was in maart 2009 voor de export van (onderdelen van) ruimtelanceervoertuigen/ruimtevaartuigen ter waarde van 10,9 miljoen euro bestemd voor Rusland.

deze producten gebruikt zullen worden voor massavernietigingswapens^I, voor de schending van een wapenembargo^{II} of indien de betrokken producten bestemd (kunnen) zijn om te worden gebruikt als onderdelen van militaire producten die op de nationale militaire lijst voorkomen en die vanaf het grondgebied van die lidstaat zijn uitgevoerd zonder vergunning of met schending van de in de nationale wetgeving van die lidstaat voorgeschreven vergunning^{III}. De twee *catch-all* vergunningen die in 2013 werden uitgereikt hebben betrekking op niet nader gespecificeerde producten met een waarde van 200.000 euro en 167.085 euro bestemd voor respectievelijk een bestemming in Israël en een bestemming in Rusland. Meer informatie over deze vergunningen werd niet publiek gemaakt.

^I Meer bepaald indien de exporteur door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar hij is gevestigd, is meegedeeld dat de producten in kwestie geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor gebruik in verband met de ontwikkeling, de productie, de behandeling, de bediening, het onderhoud, de opslag, de opsporing, de herkenning of de verspreiding van chemische, biologische of nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen, of voor de ontwikkeling, de productie, het onderhoud of de opslag van raketten die dergelijke wapens naar hun doel kunnen voeren (artikel 4.1)

^{II} Meer bepaald indien op het kopende land of het land van bestemming een wapenembargo rust waartoe besloten is in een door de Raad aangenomen gemeenschappelijk standpunt of gemeenschappelijk optreden of een besluit van de OVSE, dan wel een wapenembargo uit hoofde van een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, en indien de exporteur door de in lid 1 bedoelde autoriteiten is meegedeeld dat de producten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor militair eindgebruik (artikel 4.2)

^{III} Meer bepaald indien de exporteur door de in lid 1 bedoelde autoriteiten is meegedeeld dat de betrokken producten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn om te worden gebruikt als onderdelen of componenten van militaire producten die op de nationale militaire lijst voorkomen en die vanaf het grondgebied van die lidstaat zijn uitgevoerd zonder vergunning of met schending van de in de nationale wetgeving van die lidstaat voorgeschreven vergunning (artikel 4.3)

Tabel 2: Overzicht van de individuele vergunningen voor extra-uniale export van producten voor tweërlei gebruik, 2013¹

Producten	Aantal	Bedrag	Land van bestemming (land van eindgebruik)
Nucleaire goederen (CAT 0)	35	4.806.033	
CAT0 B005	6	2.582.771	Argentinië, Brazilië, China, Rusland, USA
CAT0 C001	1	635	USA
CAT0 C002	14	2.164.158	Brazilië, China, Japan, Turkije, Nieuw Zeeland, USA., Zuid-Afrika
CAT0 C003	9	1.396	Jordanië, Libanon, Thailand, Wit-Rusland
CAT0 C004	1	12.600	Zuid-Korea
CAT0 C001 en C002	2	11.092	China, Japan
Speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT 1)	76	7.559.078	
CAT1 C001.a	12	505.681	Hong Kong (China), India, Rusland, Turkije
CAT1 C006.a.1	1	308	V.A.E.
CAT1 C006.b.1	12	10.953	India, Koeweit, Qatar, Rusland, Saoedi-Arabië, VAE
CAT1 C008.a.2	1	5.000	Rusland
CAT1 C008.a.3	1	6.748	India
CAT1 C111.b.2	2	28.660	Hong Kong (Singapore)
CAT1 C202.a	11	1.111.093	China (USA), Israël (Turkije), Thailand
CAT1 C231	1	12,59	India
CAT1 C233	1	275	China
CAT1 C240.b	1	420.652	Zuid-Afrika
CAT1 C350.2	1	25.000	China
CAT1 C350.15	1	88,20	Egypte
CAT1 C350.16	1	23,27	Jordanië
CAT1 C350.19	1	16,11	Hong Kong
CAT1 C350.24	1	64,88	Thailand
CAT1 C350.30	1	11,12	Hong Kong
CAT1 C350.38	2	45,17	Hong Kong, Taiwan
CAT1 C350.43	1	2.825	Ivoorkust
CAT1 C350.46	9	143.248	D.R.C., Gabon, Ghana, Hong Kong, Senegal, Sudan, Taiwan, Venezuela
CAT1 C350.48	1	122	Jordanië
CAT1 C350.50	4	97,28	Chili, Jordanië, Libanon, Wit-Rusland
CAT1 C350.24 en C350.50	1	173	Cuba
CAT1 C450.b.8	10	5.331.363	Israël, Jemen, Kroatië, Libië, Nigeria, Pakistan, Taiwan, Turkmenistan
CAT1 E001 (m.b.t. C450.b.8)	1	0,00	China
Materiaalbewerking (CAT2)	34	5.253.663	

¹ Voor een omschrijving en technische details van de producten die in deze en andere tabellen en tekst van voorliggend rapport worden vermeld, wordt aan de hand van de vermelde code verwezen naar de Europese lijst van *dual-use* producten zoals opgelijst in de bijlage I van Verordening 428/2009. Zie de bijlage van dit rapport voor een overzicht van de producten waarvoor in 2013 Vlaamse exportvergunningen werden uitgereikt.

CAT2 B006.a	3	401.658	China
CAT2 B104	1	1.562.400	China
CAT2 B204	1	175.000	India
CAT2 B204.a	1	600.000	Rusland
CAT2 B350.a	1	7.601,87	Maleisië
CAT2 B350.c	1	175.425	V.A.E.
CAT2 B350.c.1	1	60.000	Saoedi-Arabië
CAT2 B350.g.2	4	36.829	Marokko, Rusland
CAT2 B350.i.2	1	3.771	Thailand
CAT2 B350.i.4	4	41.280	Hong Kong (China), Maleisië, Thailand
CAT2 B352.b	2	902.577	China, India
CAT2 B116.b en D101	9	579.545	China, India, Rusland
CAT2 B116b en D101 (m.b.t. 2B116.b)	1	87.600	China
CAT2 B350.c.1, 2B350.c.6 en 2B350.c	1	0,00	Saudi-Arabië
CAT2 B350.c.4 en B350.c.1	1	121.469	Saudi-Arabië
CAT2 B006.a en D001 (m.b.t. B006.a)	1	110.000	Turkije
CAT2 B350.g.1 en B350.g.2	1	388.507	Jordanië
Elektronica (CAT3)	6	8.663.354,50	
CAT3 C001.d	1	250.000	Singapore
CAT3 C002.a	4	6.413.355	Israël
CAT3 A001.b.4.d en E001	1	2.000.000	China
Informatiebeveiliging (CAT5)	3	142.254	
CAT5 A002.a.1.a en D002.a	2	137.254	Pakistan
CAT5 A002.a.1.a en D.002	1	5.000	Libanon
Sensoren en lasers (CAT6)	43	11.055.838,24	
CAT6 A002.a.1.c	1	1.850.000	Rusland
CAT6 A002.a.1.d	4	956.028	Hong Kong (Hong Kong & Zuid-Korea), India, Singapore (Zuid-Korea), Zuid-Korea (India)
CAT6 A003.b.4.a	13	7.821.317	Kazakhstan, Oman, Nigeria, Rusland, Singapore, V.A.E., Zuid-Afrika (Nigeria)
CAT6 A003.b.4.b	25	428.493	Bahrein, Irak, Jemen, Jordanië (Irak), Kenia, Libanon, Libië, Nigeria, Saoedi-Arabië, Servië, Singapore, V.A.E. (Irak & Jemen), Zuid-Afrika (DRC)
Ruimtevaart en voortstuwing (CAT9)	10	37.205.350	
CAT09 A004	1	24.750.000	Frans Guyana
CAT09 A012.a, A012.b.2, A115.a en D004.e	8	11.965.350	Argentinië, Colombia, Costa Rica, Irak, Kazakhstan, Maleisië, Nicaragua, Uruguay
CAT09 A012.a.1; A012.b.2; A115.a; D004.e	1	490.000	Maleisië
Catch-all bepaling van verordening 429/2009	2	367.085	
Niet bekend gemaakt	2	367.085	Israël, Rusland
TOTAAL	209	75.052.656	

3.3 Globale vergunningen

In deze sectie overlopen we, per productcategorie, de belangrijkste bevindingen uit de analyse van de gegevens van de dCSG inzake de uitgereikte globale exportvergunningen voor dual-use producten. Globale vergunningen verschillen grondig van individuele vergunningen. Terwijl de laatsten bedoeld zijn voor welbepaalde transacties van welomschreven producten die bestemd zijn voor een welomschreven bestemming, zijn de eersten bedoeld om exporteurs de mogelijkheid te bieden om met één en dezelfde uitvoervergunning vooraf bepaalde producten te exporteren naar alle civiele bestemmingen in alle landen die zijn opgenomen in de vergunning. De exporteurs die gebruik maken van globale vergunningen dienen een register bij te houden van de daadwerkelijk gedane exporten en een kopie van dit register naar de dCSG te sturen bij het verstrijken van de geldigheidsdatum van de globale vergunningⁱ. De daadwerkelijke export mag het bedrag dat vermeld wordt op de globale vergunning niet overschrijden. De bedragen die vermeld worden op de globale vergunningen hebben daarom vooral betrekking op potentiële export. Hetzelfde geldt voor de vermelde bestemmingslanden: ook dit zijn vaak vooral potentiële bestemmingslanden. Dit betekent dat we de gegevens inzake globale vergunningen met de nodige voorzichtigheid dienen te analyseren.

Omdat in principe mag worden geëxporteerd naar alle civiele bestemming in de op de vergunning vermelde bestemmingslanden worden globale vergunningen gekenmerkt door een verhoogd risico op ongewenst eindgebruik. Om dit risico te verkleinen beperkte de Vlaamse Regering in 36% van het aantal globale vergunningen de goedgekeurde export naar een beperkt aantal welomschreven eindgebruikers in de toegestane bestemmingslanden. Net als in 2012 kunnen we vaststellen dat deze beperking doorgaans wordt opgelegd bij globale vergunningen voor de export naar een beperkt aantal (voornamelijk Aziatische) bestemmingslanden van materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 C001.a)ⁱⁱ en voor chemische stoffen voor het vervaardigen van toxische stoffen (CAT1 C350)ⁱⁱⁱ.

Uit de verslagen van de dCSG blijkt dat in 2013 voor de export van *dual-use* producten 57 globale vergunningen met een totaalwaarde van 368,4 miljoen euro werden uitgereikt in Vlaanderen. Het betreft grotendeels vergunningen voor dezelfde of gelijkaardige producten die ook met individuele vergunningen worden uitgevoerd. Hoewel een van deze vergunningen betrekking heeft op maar liefst 131 bestemmingslanden, kunnen we vaststellen dat ongeveer de helft van de vergunningen betrekking heeft op 1 of 2 bestemmingslanden.

In 2013 werden in Vlaanderen, naast individuele vergunningen (zie eerder), drie globale vergunningen uitgereikt voor de export van **nucleaire producten (CAT0)**, meer bepaald deuterium/zwaar water (C003), naar in totaal 11 bestemmingslanden waaronder China, India en Rusland.^{iv} In voorgaande jaren kreeg de Vlaamse Regering verschillende vragen in het Vlaams

ⁱ De globale vergunning is geldig voor één jaar en kan met een jaar verlengd worden.

ⁱⁱ In 2013 werden 14 globale vergunningen uitgereikt voor de export van materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (C001.a). Deze vergunningen hebben steeds slechts 1 of 2 toegestane landen van bestemming (voornamelijk Hongkong en Singapore, maar ook China, Maleisië, Rusland werden opgegeven in een beperkt aantal vergunningen). In 11 van de 14 vergunningen werden de eindgebruikers beperkt.

ⁱⁱⁱ Het betreft meer bepaald beperkingen bij de globale vergunningen voor de export van fosforoxychloride (C350.2) en natriumcyanide (C350.45).

^{iv} Het betreft meer bepaald:

- een globale vergunning voor export van deuterium/zwaar water met een maximumwaarde van 600.000 euro naar China

Parlement over het uitreiken van globale vergunningen voor de export van deze erg gevoelige nucleaire producten, naar o.a. proliferatiegevoelige landen zoals Maleisië, zonder dat in deze vergunningen een beperking van de eindgebruikers werd opgenomen. In antwoord hierop werd gesteld dat het slechts om kleine hoeveelheden van niet-zuiver deuterium ging die naar gekende en betrouwbare eindgebruikers geëxporteerd werden met deze globale vergunningen. De controle op het eindgebruik van deze producten gebeurt a priori door de exporteur, die een eigen *internal compliance procedure* (IPC) hebben als voorwaarde voor het verkrijgen van globale vergunningen, en a posteriori door de dCSG.⁷ Deze praktijk van het verstrekken van globale vergunningen voor deze erg gevoelige producten werd in 2013 verdergezet door de Vlaamse overheid.

De afgelopen jaren werden, naast individuele vergunningen, ook voor hoge bedragen globale vergunningen voor de export van ***speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1)*** uitgereikt. In 2013 gaat het om 34 globale vergunningen met een gezamenlijke waarde van 104,9 miljoen euro. Belangrijk is om nogmaals te benadrukken dat de aard van deze vergunningen maakt dat het hier een optelsom van maximumbedragen betreft. De daadwerkelijke extra-uniale export van deze producten zal in de realiteit aanzienlijk lager liggen. Het gaat om globale vergunningen voor onder andere de export van specifieke types fluorkoolstoffen (C006.d.1) voor maximum 35 miljoen euro naar Hongkong en Singapore, verschillende types van chemische stoffen die geschikt zijn voor het vervaardigen van toxische stoffen (C350) voor maximum 44,3 miljoen euro naar 38 bestemmingslanden, en methyldiethanolamine (C450.b.8) voor een bedrag van 9,1 miljoen euro naar in totaal 41 toegestane bestemmingslanden.

Voor de export van ***producten voor materiaalbewerking (CAT2)*** werden slechts 2 globale vergunningen uitgereikt: een vergunning voor de export van fermentoren die gebruikt kunnen worden voor de productie van toxinen of voor het kweken van pathogene micro- organismen of virussen (B352.b) naar Zuid-Korea voor een maximumbedrag van 11,5 miljoen euro en een vergunning voor de export van specifieke pompen voor de productie van chemische producten (B350.i.4) naar een beperkt aantal eindgebruikers in China.

Voor de export van ***dual-use elektronica (CAT3)*** werden vijf globale vergunningen uitgereikt. Het betreft twee globale vergunningen voor de export naar 4 bestemmingslanden¹ van op bestelling geïntegreerde schakelingen (A001.a.10) en bijhorende technologie (E001) voor een maximumbedrag van 10 miljoen euro en van hetero-epitaxiale materialen bestaande uit siliconen (C001.a) en bijhorende technologie (E001) voor een maximumbedrag van 5 miljoen euro. Daarnaast werden ook twee globale vergunningen voor dezelfde producten en voor dezelfde bedragen uitgereikt, maar ditmaal voor 25 bestemmingslanden wereldwijd². Verder werd ook een globale vergunning uitgereikt voor de export van positieve *resists* voor halfgeleiderlithografie (C002.a) naar Rusland voor een maximumbedrag van bijna 200.000 euro.

In 2013 werden drie globale vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor ***informatiebeveiliging (CAT5)*** en meer bepaald voor informatiebeveiligingssystemen die gebruik

-
- een globale vergunning voor export van deuterium/zwaar water met een maximumwaarde van 220.000 euro naar 11 bestemmingslanden (Brazilië, China, Hongkong, India, Marokko, Rusland, Singapore, Taiwan, Turkije, Zuid-Afrika, Zuid-Korea)
 - een globale vergunning voor export van deuterium/zwaar water met een maximumwaarde van 200.000 euro naar 10 bestemmingslanden (Brazilië, Hongkong, India, Marokko, Rusland, Singapore, Taiwan, Turkije, Zuid-Afrika, Zuid-Korea).

¹ Algerije, Egypte, Saoedi-Arabië, Thailand

² Argentinië, Brazilië, China, Colombia, Costa Rica, Filippijnen, Hongkong, India, Indonesië, Koeweit, Kroatië, Maleisië, Mexico, Oekraïne, Peru, Rusland, Servië, Singapore, Taiwan, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Zuid-Afrika en Zuid-Korea

maken van cryptografie (A002.a.1.a) en bijhorende programmatuur (D002.c.1). Deze producten mogen voor een waarde van maximum 5 miljoen euro naar gebruikers van in totaal 74 toegestane bestemmingslanden worden uitgevoerd. Een gelijkaardig beeld treffen we aan bij de globale vergunningen voor de export van **sensoren en lasers (CAT6)** en van producten voor **ruimtevaart en voortstuwing (CAT9)**. Zo kunnen we vaststellen dat er vier vergunningen voor de export van *focal plane arrays* en/of beeldcamera's met *focal plane arrays* (A003.b.4) ter waarde van maximum 126 miljoen euro naar in totaal meer dan 130 toegestane bestemmingslanden werden goedgekeurd, terwijl 7 vergunningen werden uitgereikt voor de export van een combinatie van onbemande luchtvaarttuigen (A012.a), aanverwante systemen (A012.b.2), lanceerinrichtingen (A115.a) en programmatuur (D004.e) voor een maximumbedrag van 77,8 miljoen euro naar in totaal 45 bestemmingslanden. Algemeen kunnen we stellen dat de *dual-use* producten inzake informatiebeveiliging, sensoren en lasers, en ruimtevaart en voortstuwing door de desbetreffende producenten gemakkelijk wereldwijd geëxporteerd kunnen worden vanuit Vlaanderen.

Tabel 3: Overzicht van de globale vergunningen voor extra-uniale export van producten voor tweërlei gebruik, 2013¹

Producten	Aantal vergunningen	Bedrag	Aantal landen van bestemming
CAT 0	3	1.020.000	
CAT0 C003	3	1.020.000	11, 10, 1
CAT 1	31	104.945.722	
CAT1 C001.a	14	2.250.000	1 (9x), 2 (5x)
CAT1 C008.a.2	1	1.000.000	5
CAT1 C350/2	1	400.000	1
CAT1 C350/45	4	25.618.842	1 (3x), 6
CAT1 C350/48	1	18.500	1
CAT1 C350/49	1	1.250.000	2
CAT1 C350.16 en C350.20	1	17.000.000	29
CAT1 C350.49, C350.46 en C450.b.8	1	3.844.380	10
CAT1 C006.d.1.b en C006.d.1.d	1	35.000.000	2
CAT1 C011, C111, C117, C231, C350, C351 en C450	2	285.000	5, 8
CAT1 C011, C111, C231, C350, C351	1	50.000	2
CAT1 C351.d.11 en C351.d.5	1	29.000	1
CAT1 C450.b.8	1	9.100.000	41
CAT2	2	11.483.659	
CAT2 B350.i.4	1	659	1
CAT2 B352.b	1	11.483.000	1
CAT3	5	30.199.173	
CAT3 C002.a	1	199.173	1
CAT3 A001.a.10 en E001	2	20.000.000	4, 25

¹ Voor een omschrijving en technische details van de producten die in deze en andere tabellen en tekst van voorliggend rapport worden vermeld, wordt aan de hand van de vermelde code verwezen naar de Europese lijst van *dual-use* producten zoals opgelijst in de bijlage I van Verordening 428/2009. Zie de bijlage van dit rapport voor een overzicht van de producten waarvoor in 2013 Vlaamse exportvergunningen werden uitgereikt.

CAT3 C001.a en E001 (m.b.t. C001.a)	2	10.000.000	4, 25
CAT5	3	5.015.516	
CAT05 A002.a.1.a	1	14.516	3
CAT05 D002.c.1	1	5.000	14
CAT05 A002.a.1.a en D002.c.1	1	5.000.000	71
CAT6	4	126.000.000	
CAT6 A003.b.4.a	1	6.000.000	21
CAT6 A003.b.4.a en A003.b.4.b	2	90.000.000	10, 131
CAT6 A002.a.3.d. (1. en 2.a.), A002.a.3.c. en A003.b.4.a	1	30.000.000	21
CAT9	7	77.762.2750	
CAT9 A012.a, A012.b.2, A115.a en D004.e	6	73.427.750	1 (2x), 3, 8, 33 (2x)
CAT9 A012.a.1, A012.b.2, A115.a en D004.e	1	4.335.000	8
Combinaties van CAT¹	2	12.000.000	1 en 37
TOTAAL	57	368.426.819	

¹ Het betreft een vergunning voor de export van elektronica (CAT3 A001.a., b en c), computers (CAT4 A003), producten voor informatiebeveiliging (CAT5 A002.a; D002.a en c.1; E002 m.b.t. A002.a) en sensoren en lasers (CAT6 A002.a.3 en A002.b.2.b.1) met een maximumwaarde van XXXX naar 37 bestemmingslanden, en een vergunning voor de export van elektronica (CAT3 A001.a.3, A001.a.10 en E001 m.b.t. A001.a.3 en 10), computers (CAT4 D001.b.1 en 2, D002, E001.b.1 en 2) en producten voor telecommunicatie (CAT5 A001.a en b (m.b.t. A001.d en E001.a), E001.a en E001.b.3) met een maximumwaarde van XXXX naar China

4 Geweigerde vergunningen

In 2013 werden 13 vergunningsaanvragen^I voor *dual-use* export naar 6 bestemmingslanden geweigerd (zie tabel 4). Dit is het grootste aantal geweigerde vergunningen sinds de publicatie van de maandelijkse overzichtsverslagen op de website van de dCSG in 2007. In 2013 werden in totaal 4,5% van alle vergunningsaanvragen geweigerd vergeleken met 3% in 2012.

Tabel 4: Overzicht van de geweigerde vergunningsaanvragen voor extra-uniale export van producten voor tweërlei gebruik, 2013

Land van bestemming	Aantal vergunningen	Producten	Bedrag	Opmerking
Egypte	1	CAT6 A003.b.4.b	12.120	Weigeringsgrond niet bekend
India	1	Niet bekend gemaakt	37.000	Catch-all Verordening 428/2009
Iran	6	Niet bekend gemaakt	247.498	Catch-all Verordening 428/2009
Israël	3	CAT6 A003.b.4.b	26.062	Weigeringsgrond niet bekend
Maleisië	1	Niet bekend gemaakt	3.286	Catch-all Verordening 428/2009
Rusland	1	CAT2 B006.a	119.400	Weigeringsgrond niet bekend
Totaal	13		445.366,27	

Een gedetailleerde motivering voor de weigeringen is niet opgenomen in de maandelijkse verslagen van de dCSG. Een vergelijking tussen de geweigerde en toegestane exportvergunningen voor producten die staan opgelijst in Bijlage I van Verordening 428/2009 doet een aantal vragen rijzen met betrekking tot de consistentie van het gevoerde beleid. We illustreren dit aan de hand van de voorbeelden van Israël, Egypte en Rusland.

De beslissing om vijf vergunningsaanvragen voor export van *dual-use* beeldcamera's naar **Israël** te weigeren is niet verrassend: ook in 2012 en 2007 werd de export van gelijkaardige beeldcamera's geweigerd door de Vlaamse Regering^{II}. Deze weigeringen nemen echter niet weg dat in 2013 verschillende vergunningen voor *dual-use* export naar Israël wel werden goedgekeurd. De goedgekeurde export van 2013 had echter betrekking op andere producten^{III}. De reden voor de weigering kan dus zowel het gevolg zijn van de specifieke aard van de producten, de bestemming of een combinatie van beiden. Gezien deze omstandigheden is het opmerkelijk dat in december 2013 twee globale vergunningen werden uitgereikt voor de export van gelijkaardige beeldcamera's en *focal plane arrays* waarin ook Israël opgenomen staat als toegestane land van bestemming. Bovendien gaat het om globale vergunningen zonder beperking van eindgebruikers. Dit betekent dat dezelfde beeldcamera's waarvoor individuele vergunning werden geweigerd in principe wel geëxporteerd kunnen worden naar alle civiele bestemmingen in Israël door gebruik te maken van een globale vergunning. Het uitreiken van deze globale vergunningen lijkt op het eerste zicht dus de eerdere weigeringen te ondergraven. Navraag bij de dCSG leert ons echter dat de drie

^I Het betreft steeds aanvragen voor individuele vergunningen.

^{II} In 2012 werd verder ook een export van technologie voor de ontwikkeling/productie van geïntegreerde schakelingen voor analoge/digitaalomzetter (E001 met betrekking tot A001.a.5.a) naar Israël geweigerd.

^{III} Namelijk de export van een bepaald type van aluminiumlegeringen (CAT1 C202.a) en van positieve *resists* ontworpen voor halfgeleiderlithografie (CAT3 C02.a).

vergunningaanvragen geweigerd werden omdat de bestemming een defensiegerelateerd bedrijf (tweemaal) of de Israëlisch overheid (eenmaal) was. In lijn met het restrictief wapenexportbeleid van de Vlaamse regering ten aanzien van Israël werden ook deze dual-use exportvergunningen geweigerd. Militaire en defensiegerelateerde bestemmingen worden expliciet uitgesloten als mogelijke bestemmingen in uitgereikte globale dual-use exportvergunningen.⁸ Het risico op afwending wordt hiermee verkleind, maar het risico dat deze producten na de export naar een civiele bestemming uiteindelijk toch bij een ongewenste eindgebruiker terechtkomen blijft uiteraard bestaan.

De afgelopen jaren werden slechts een beperkt aantal vergunningen uitgereikt voor *dual-use* export naar **Egypte**. Opvallend is dat in 2013 voor de eerste keer sinds het publiek maken van de *dual-use* exportgegevens een exportvergunning voor *dual-use* producten naar Egypte werd geweigerd. Het gaat daarbij meer bepaald om een geweigerde export van beeldcamera's (CAT6 A003.b.4.b) ter waarde van 12.100 euro in september 2013. De voorziene bestemming van deze camera's is niet bekend gemaakt in de verslagen van de Vlaamse overheid. Navraag bij de dCSG leert ons dat deze vergunning werd geweigerd omdat de bestemming een defensiegerelateerd bedrijf was.⁹ Deze beslissing lag dus in lijn met het *on hold* beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van wapenexport naar Egypte.¹⁰ Opmerkelijk is dat de afgelopen jaren, waaronder in december 2013, globale vergunningen werden uitgereikt voor de export van gelijkaardige beeldcamera's waarin Egypte vermeld staat als toegelaten land van bestemming. Op basis van deze globale vergunning mogen *dual-use* beeldcamera's worden geëxporteerd naar in principe alle civiele bestemmingen in Egypte. Navraag bij de dCSG leert ons dat defensiegerelateerde bedrijven werden uitgesloten als mogelijke bestemmingen in de meest recente globale vergunning.¹¹

De geweigerde export naar **Rusland** heeft betrekking op een specifiek type van coördinatenmeetmachines (CAT2 B006.a) ter waarde van 119.400 euro. Dit is niet de eerste geweigerde *dual-use* export naar Rusland: in 2010 werden twee vergunningen voor de export van (componenten voor) systemen en apparatuur voor het beproeven door middel van trillingen en bijhorende programmatuur (CAT2 B116 en D101) geweigerd. Ondanks deze weigeringen werden de afgelopen jaren elk jaar tientallen vergunningen uitgereikt voor *dual-use* export naar Rusland. In 2013 gaat het om 15 individuele vergunningen voor producten ter waarde van 4,9 miljoen euro. Onder deze toegelaten export vinden we onder andere uitrusting voor nucleaire productiecentra, materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven, isostatische persen, onderdelen voor chemische productieapparatuur, beeldcamera's en onderdelen voor systemen voor het beproeven door middel van trillingen. Verder werden in 2013 ook 21 globale vergunningen uitgereikt voor een verscheidenheid aan *dual-use* producten. Op één uitzondering na kunnen deze producten, op basis van deze globale vergunningen, worden uitgevoerd naar in principe alle civiele bestemmingen in Rusland¹. Waarom de export van coördinatenmeetmachines werd geweigerd, terwijl de vergunningaanvragen voor de overige *dual-use* producten werden goedgekeurd, is onduidelijk en kan niet worden afgeleid uit de publiek beschikbaar gemaakte verslagen van de dCSG.

Naast de geweigerde export van coördinatenmeetmachines naar Rusland en beeldcamera's naar Egypte en Israël, werden in 2013 ook 9 vergunningaanvragen geweigerd voor producten die niet opgelijst staan in Bijlage I van Verordening 428/2009. Het gaat om de weigering van export naar Iran (247.498 euro), India (74.000 euro) en Maleisië (3.286 euro) die vergunningsplichtig is gemaakt

¹ Enkel bij een globale vergunning voor de export van materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 C001.a) voor een maximumbedrag van 150.000 euro werd de vergunning beperkt tot een aantal vermelde eindgebruikers.

op basis van de *catch-all* bepaling van deze Verordening. Een omschrijving van de betrokken producten of een verwijzing naar het specifieke risico waarvoor de *catch-all* bepaling werd ingeroepen is niet opgenomen in de maandelijkse verslagen van de dCSG.

5 Conclusie

Een doeltreffend exportcontrolebeleid inzake *dual-use* producten dient een evenwicht te vinden tussen veiligheidsoverwegingen en commerciële belangen. Enerzijds produceren een vrij grote groep van in Vlaanderen gevestigde bedrijven deze producten en worden ze op grote schaal verkocht aan verschillende industriële sectoren wereldwijd voor civiel gebruik. Anderzijds tonen de recente voorbeelden van de ontwikkeling en het gebruik van massavernietigingswapens aan dat waakzaamheid geboden is wanneer deze gevoelige producten geëxporteerd worden omdat ze afgewend kunnen worden naar ongewenste bestemmingen.

Met het oog op de totstandbrenging van vrij verkeer van *dual-use* producten binnen haar gemeenschap, heeft de EU beslist om de contouren vorm te geven van een gemeenschappelijk exportcontrolesysteem en geharmoniseerd exportcontrolebeleid inzake *dual-use* producten. Het zijn echter de nationale lidstaten, en in België de gewesten, die dit exportcontrolesysteem in de praktijk toepassen. In het Vlaams Gewest is de Dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) van de Vlaamse overheid bevoegd voor het opvolgen van vergunningsaanvragen. Specifiek voor de export van nucleair gerelateerde producten is daarbovenop vaak ook een voorafgaande machtiging van de FOD Economie vereist.

Het Europees controlesysteem inzake *dual-use* producten wordt vormgegeven door de bepalingen van Verordening 428/2009. De basis van dit systeem bestaat uit een zeer uitgebreide lijst van *dual-use* producten, samengesteld op basis van de lijsten van gevoelige goederen zoals opgesteld door de relevante internationale controleregimes, waarvan de export gecontroleerd dient te worden. Op deze lijst staan zowel zeer gevoelige producten, bijvoorbeeld omdat ze misbruikt kunnen worden voor de ontwikkeling van massavernietigingswapens, als minder gevoelige producten. Met het oog op het vinden van een evenwicht tussen veiligheidsoverwegingen en commerciële belangen heeft de EU een getrappt controlesysteem ontwikkeld met verschillende procedures afhankelijk van het type product en het bestemmingsland. Daarnaast heeft de EU ook een catch-all bepaling opgenomen die toelaat om de export van niet opgelijste producten vergunningsplichtig te maken indien ze bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden voor het ontwikkelen van massavernietigingswapens of voor het omzeilen van een wapenembargo.

Binnen de EU is de overdracht van de overgrote meerderheid van *dual-use* producten niet vergunningsplichtig. Enkel voor de meest gevoelige producten, voornamelijk nucleair gerelateerde producten, is een nationale exportvergunning vereist. In Vlaanderen werden in 2013 slechts 10 dergelijk exportvergunningen uitgereikt. De extra-uniale export van opgelijste *dual-use* producten is daarentegen steeds vergunningsplichtig, maar ook hier werden maatregelen genomen die bepaalde vergunningsplichtige handelstromen administratief faciliteren. Zo introduceerde de EU de afgelopen jaren verschillende uniale algemene vergunningen die bedrijven toelaten om, rekening houdend met een aantal beperkingen, welbepaalde producten naar welbepaalde bestemmingen te exporteren zonder hiervoor steeds een specifieke vergunning te moeten aanvragen. Deze bedrijven dienen de overheid wel in kennis te stellen van hun gebruik van deze algemene vergunningen.

Voor producten en transacties waarvan de extra-uniale export niet onder uniale algemene vergunning valt, kunnen bedrijven daarnaast ook globale vergunningen aanvragen die niet noodzakelijk bedoeld zijn voor het uitvoeren van specifieke transacties, maar die deze bedrijven de

mogelijkheid bieden om met één en dezelfde uitvoervergunning vooraf bepaalde producten te exporteren naar in principe alle bestemmingen in alle landen die zijn opgenomen in de vergunning. In 2013 werden 57 dergelijke globale vergunningen uitgereikt in Vlaanderen. Een aanzienlijk deel van de vergunningsplichtige *dual-use* producten kan op deze wijze zonder veel hinder geëxporteerd worden. Ook bij globale vergunningen vindt de controle door de overheid namelijk achteraf plaats, meer bepaald wanneer de bedrijven een kopie van hun registers van daadwerkelijke export, na het verstrijken van de geldigheidsdatum van de globale vergunning, naar de bevoegde dienst terug sturen. Enkel wanneer bedrijven individuele vergunningen aanvragen, die bedoeld zijn voor welbepaalde transacties van welomschreven producten die bestemd zijn voor een welomschreven bestemming, vindt er vóór de daadwerkelijke export een risicoanalyse van deze transactie plaats. In 2013 werden in totaal 209 individuele vergunningen uitgereikt voor *dual-use* producten met een gezamenlijke waarde van 75 miljoen euro.

Dit rapport analyseert, op basis van de publiek beschikbare maandelijkse verslagen van de dCSG, de individuele en globale vergunningen die in 2013 werd uitgereikt en geweigerd door de Vlaamse Regering. Informatie over het gebruik van algemene vergunningen is tot op heden niet publiek beschikbaar. Uit deze analyses blijkt dat er de afgelopen jaren vergunningen werden uitgereikt voor een verscheidenheid aan *dual-use* producten. Het gaat onder meer om nucleair-gerelateerde producten zoals speciale splijtstoffen en deuterium, chemische stoffen die gebruikt kunnen worden als voorlopers van toxische stoffen voor de ontwikkeling van chemische wapens, isostatische persen, onderdelen voor chemische productieapparatuur, materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven, beeldcamera's, systemen en programmatuur voor cryptografische informatiebeveiliging, onbemande luchtvaartuigen, elektronica en een satelliet. Wat opvalt is dat voor de export van een groot deel van deze producten zowel individuele als globale vergunningen worden uitgereikt door de Vlaamse overheid. De keuze voor een individuele of globale vergunning is dus niet zozeer verbonden met het type *dual-use* product, maar dient eerder gezocht te moeten worden bij het bedrijf dat de vergunning aanvraagt en/of de landen van bestemming.

Door hun specifieke aard worden globale vergunningen gekenmerkt door een verhoogd risico op ongewenst eindgebruik. In 21 van de 57 in 2013 uitgereikte globale vergunningen heeft de Vlaamse overheid, met het oog op verkleinen van dit risico, in de vergunning opgenomen dat de export enkel toegelaten is naar een aantal welomschreven eindgebruikers. In de praktijk gaat het hier hoofdzakelijk om globale vergunningen voor de export van materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven en van een aantal gevaarlijke chemische stoffen. Opvallend is dat in de globale vergunningen voor de export van erg gevoelige nucleair producten zoals deuterium vooraf geen beperkingen inzake de eindgebruikers worden opgelegd door de Vlaamse overheid. Deze producten kunnen dus in principe geëxporteerd worden naar alle civiele bestemmingen in de 11 op de vergunning vermelde bestemmingslanden.

Een vergelijking tussen de goedgekeurde en geweigerde exportvergunningen doet een aantal belangrijke vragen rijzen met betrekking tot de consistentie van het gevoerde controlebeleid. In 2013 werden verschillende vergunningsaanvragen voor de export van *dual-use* producten naar specifieke bestemmingen in Egypte en Israël geweigerd, terwijl globale vergunningen voor de export van hetzelfde type producten naar deze twee landen wel werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit zou de eerdere geweigerde individuele vergunningsaanvragen kunnen ondergraven. Navraag bij de dCSG leert ons echter dat de geweigerde vergunningen betrekking hadden op export naar defensiegerelateerde bedrijven en naar de Israëlische overheid, terwijl voor export naar deze bestemmingen geen globale vergunningen gebruikt mogen worden.

Het controleren van *dual-use* export is een complexe materie, onder meer als gevolg van de vele verschillende procedures, de specifieke kenmerken van deze producten en de grote handelsstromen in deze producten waarvan de overgrote meerderheid bovendien bedoeld is voor onschuldig civiel gebruik. Een doeltreffende parlementaire controle op het *dual-use* exportbeleid is dan ook gebaat met een hoge mate van transparantie over het gevoerde beleid. De beslissing van de Vlaamse Regering in 2007 om maandelijkse verslagen over de uitgereikte en geweigerde vergunningen publiek beschikbaar te maken valt dan ook toe te juichen. Pijnpunt is dat de verslagen vrij summier blijven met, per individuele of globale vergunningsaanvraag, louter een vermelding van het type vergunning, een verwijzing naar de categoriecode van de vergunde producten, de (toegelaten maximum)waarde van deze producten, land(en) van bestemming en (indien gekend en verschillend van bestemmingslanden) land(en) van eindgebruik. Verder wordt sinds een aantal jaren bij globale vergunningen ook gemeld of een beperking van eindgebruikers werd opgelegd.

De opname van bijkomende informatie over de uitgereikte en geweigerde vergunningen kan de interpretatie van deze gegevens gevoelig vergemakkelijken. Zo wordt de motivering voor geweigerde vergunningsaanvragen niet kenbaar gemaakt in de verslagen. Bijkomend zou het ook wenselijk zijn om, zoals in Nederland¹², naast de categoriecode ook een korte omschrijving te geven van de vergunde producten en vooral ook van het opgegeven eindgebruik. Een bijkomende lacune is dat in de verslagen niet voorzien wordt in een overzicht van het daadwerkelijke gebruik van de algemene, globale en individuele vergunningen. Dit zou nochtans het zicht op de daadwerkelijke handelsstromen ten goede komen waardoor ook het gebruik van vooral uniale en globale vergunningen beter ingeschat kan worden. Door meer informatie te vragen over deze blinde vlekken kan het Vlaams Parlement beter ondersteund worden in zijn controlefunctie. Met de analyse in dit rapport, op basis van de huidige publiek beschikbare gegevens, hopen we hier in elk geval toe bij te dragen.

Bijlage

Tabel 5: Overzicht van de productcodes van producten waarvoor in 2013 vergunningen werden uitgereikt of geweigerd in Vlaanderen

Productcode	Omschrijving
Nucleaire goederen (CAT 0)	
CATO B005	Fabrieken, speciaal ontworpen voor de vervaardiging van splijtstofelementen voor kernreactoren en speciaal ontworpen of vervaardigde uitrusting daarvoor
CATO C001	Natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium in de vorm van metaal, legering, chemische verbinding of concentraat en elk materiaal dat het voorgaande bevat
CATO C002	Speciale splijtstoffen
CATO C003	Deuterium, zwaar water (deuteriumoxide) en andere deuteriumverbindingen, en mengsels en oplossingen die deuterium bevatten, waarin de isotoopverhouding van deuterium tot waterstof groter is dan 1:5 000
CATO C004	Grafiet, geschikt voor toepassing in kernreactoren, d.w.z. met een zuiverheidsgraad beter dan 5 delen per miljoen (ppm) boorequivalent, en met een dichtheid groter dan 1,5 g/cm ³
Speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT 1)	
CAT1 C001.a	Materialen voor het absorberen van frequenties hoger dan 2×10^8 Hz doch lager dan 3×10^{12} Hz
CAT1 C006.a.1	Hydraulische vloeistoffen met als voornaamste bestanddeel oliën van synthetische silakoolwaterstoffen
CAT1 C006.b.1	Smeermiddelen met als voornaamste bestanddeel fenyleen- of alkylfenyleenethers of thio-ethers, of mengsels daarvan, welke meer dan twee ether- of thio-ethergroepen bevatten of combinaties daarvan
CAT1 C006.d.1.b	Fluorkoolstoffen in koelvloeistoffen voor elektronische systemen met minstens 85 gewichtspercenten perfluoralkylaminen
CAT1 C006.d.1.d	Fluorkoolstoffen in koelvloeistoffen voor elektronische systemen met minstens 85 gewichtspercenten perfluoralkanen
CAT1 C008.a.2	Niet-gefluoreerde polymeren: aromatische polyamide-imiden (PAI) met een glastemperatuur (T _g) van meer dan 563 K (290 °C)
CAT1 C008.a.3	Niet-gefluoreerde polymeren: aromatische polyimiden
CAT1 C011	Metalen en verbindingen
CAT1 C111	Niet in 1C011 beschreven stuwstoffen en chemicaliën voor de vervaardiging van stuwstoffen
CAT1 C111.b.2	Polybutadieen met hydroxy-eindgroep (met inbegrip van polybutadieen met hydroxyl-eindgroep) (HTPB), anders dan bedoeld in de lijst van militaire goederen
CAT1 C202.a	Aluminiumlegeringen met beide volgende kenmerken: geschikt voor een treksterkte van 460 MPa of meer bij 293 K (20 °C), en buisvormig of massief cilindervormig (met inbegrip van smeedstukken) met een buitendiameter van meer dan 75 mm
CAT1 C231	Hafnium, als hierna: metaal, legeringen die meer dan 60 gewichtspercenten hafnium bevatten, verbindingen van hafnium die meer dan 60 gewichtspercenten hafnium bevatten, fabricaten daarvan en afval of schroot van deze stoffen

CAT1 C233	Lithium, verrijkt in de lithium-6-isotoop (^6Li) tot meer dan de natuurlijke abundantie, of producten of toestellen die verrijkt lithium bevatten, als hierna: elementair lithium, legeringen, lithiumverbindingen, mengsels die lithium bevatten, fabricaten daarvan en afval of schroot van deze stoffen.
CAT1 C240.b	Poreus nikkelmetaal, gemaakt van nikkelpoeder met beide volgende kenmerken: een nikkelgehalte van 99,0 gewichtspercenten of meer, en een gemiddelde korrelgrootte kleiner dan 10 μm , gemeten volgens ASTM-standaard B330
CAT1 C350	Chemische stoffen, geschikt voor het vervaardigen van toxische stoffen, als hieronder, en chemische mengsels die één of meer van deze stoffen bevatten
CAT1 C350.2	Fosforoxychloride (10025-87-3)
CAT1 C350.15	2-chloorethanol (107-07-3)
CAT1 C350.16	Dimethylamine (124-40-3)
CAT1 C350.19	Diethylfosfiet (762-04-9)
CAT1 C350.20	Dimethylamine hydrochloride (506-59-2)
CAT1 C350.24	Waterstoffluoride (7664-39-3)
CAT1 C350.30	Triethylfosfiet (122-52-1)
CAT1 C350.38	Fosforpentachloride (10026-13-8)
CAT1 C350.43	Natriumfluoride (7681-49-4)
CAT1 C350.45	Natriumcyanide (143-33-9)
CAT1 C350.46	Triethanolamine (102-71-6)
CAT1 C350.48	Diisopropylamine (108-18-9)
CAT1 C350.49	2-diethylaminoethanol (100-37-8)
CAT1 C350.50	Natriumsulfide (1313-82-2)
CAT1 C351	Humane pathogenen, zoönosen en toxinen
CAT1 C351.d.5	Saxitoxine
CAT1 C351.d.11	Aflatoxinen
CAT1 C450.b.8	Methyldiethanolamine
CAT1 E001 (m.b.t. C450.b.8)	Technologie overeenkomstig de algemene technologienoot voor de ontwikkeling of productie van methyldiethanolamine
Materiaalbewerking (CAT2)	
CAT2 B006.a	Computergestuurde of numeriek bestuurde coördinatenmeetmachines (CMM), met een driedimensionale (volumetrische) maximaal toelaatbare lengtemeetfout (E 0 , MPE) op enig punt in het werkbereik van de machine (d.w.z. binnen de aslengte) gelijk aan of minder (d.w.z. nauwkeuriger) dan $(1,7 + L/1\ 000) \mu\text{m}$ (L is de gemeten lengte in mm), overeenkomstig ISO-norm 10360-2 (2009)
CAT2 B104	Isostatische persen (anders dan bedoeld in 2B004) met alle volgende eigenschappen: een maximale werkdruk van 69 MPa of meer; ontworpen om een beheerste temperatuur van 873 K (600 °C) of meer te handhaven, en met een binnendiameter van 254 mm of meer
CAT2 B116.b	Digitale besturingseenheden, in combinatie met speciaal ontworpen programmatuur voor het testen door middel van trillingen, met een <i>realtime</i> regelbandbreedte van meer dan 5 kHz en ontworpen voor gebruik met de systemen, bedoeld in 2B116 a
CAT2 B204	Isostatische persen (anders dan bedoeld in 2B004 of 2B104) en bijbehorende apparatuur
CAT2 B204.a	Isostatische persen (anders dan bedoeld in 2B004 of 2B104) en bijbehorende apparatuur, met beide volgende kenmerken: geschikt voor een maximale werkdruk van 69 MPa of meer, en met een drukkamerholte met een binnendiameter van meer dan 152 mm

CAT2 B350	Chemische productieapparatuur en onderdelen daarvan
CAT2 B350.a	<p>Reactorvaten of reactors, met of zonder roerwerk, met een totaal inwendig (geometrisch) volume van meer dan 0,1 m³ (100 liter) en minder dan 20 m³ (20.000 liter), waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van één of meer van de volgende materialen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. legeringen met meer dan 25 gewichtspercenten nikkel en meer dan 20 gewichtspercenten chroom; 2. fluorpolymeren (polymere of elastomere materialen die meer dan 35 gewichtspercenten fluor bevatten); 3. glas, met inbegrip van verglaasde of geëmailleerde lagen of glasbekleding (<lining>); 4. nikkel of legeringen die meer dan 40 gewichtspercenten nikkel bevatten; 5. tantaal of legeringen ervan; 6. titaan of legeringen ervan; 7. zirkonium of legeringen ervan, of 8. niobium (columbium) of legeringen ervan
CAT2 B350.c	Opslagtanks en vaten met een totaal inwendig (geometrisch) volume van meer dan 0,1 m ³ (100 liter), waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van één of meer van de volgende materialen
CAT2 B350.c.1	Opslagtanks en vaten met een totaal inwendig (geometrisch) volume van meer dan 0,1 m ³ (100 liter), waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van legeringen met meer dan 25 gewichtspercenten nikkel en meer dan 20 gewichtspercenten chroom
CAT2 B350.c.4	Opslagtanks en vaten met een totaal inwendig (geometrisch) volume van meer dan 0,1 m ³ (100 liter), waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van nikkel of legeringen die meer dan 40 gewichtspercenten nikkel bevatten
CAT2 B350.c.6	Opslagtanks en vaten met een totaal inwendig (geometrisch) volume van meer dan 0,1 m ³ (100 liter), waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van titaan of legeringen ervan
CAT2 B350.g.1	Kleppen met een nominale afmeting van meer dan 10 mm en de voor die kleppen ontworpen omhulsels (klephuisen) of voorgevormde binnenbekledingen, waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van één of meer van legeringen met meer dan 25 gewichtspercenten nikkel en meer dan 20 gewichtspercenten chroom
CAT2 B350.g.2	Kleppen met een „nominale afmeting” van meer dan 10 mm en de voor die kleppen ontworpen omhulsels (klephuisen) of voorgevormde binnenbekledingen, waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, gemaakt zijn van fluorpolymeren (polymere of elastomere materialen die meer dan 35 gewichtspercenten fluor bevatten)

CAT2 B350.i.2	Pompen met meervoudige afdichting en pompen zonder afdichting, met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 0,6 m ³ per uur, of vacuümpompen met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 5 m ³ per uur bij standaardtemperatuur (273 K (0 °C)) en druk (101,3 kPa), en voor gebruik in dergelijke pompen ontworpen omhulsels (pomphuizen), gevormde binnenbekledingen, schoepen, vleugelraderen of straalpompelementen, waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt, gemaakt zijn van keramiek
CAT2 B350.i.4	Pompen met meervoudige afdichting en pompen zonder afdichting, met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 0,6 m ³ per uur, of vacuümpompen met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 5 m ³ per uur bij standaardtemperatuur (273 K (0 °C)) en druk (101,3 kPa), en voor gebruik in dergelijke pompen ontworpen omhulsels (pomphuizen), gevormde binnenbekledingen, schoepen, vleugelraderen of straalpompelementen, waarvan alle oppervlakken die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt, gemaakt zijn van fluorpolymeren (polymere of elastomere materialen die meer dan 35 gewichtspercenten fluor bevatten)
CAT2 B352.b	Uitrusting, geschikt voor het manipuleren van biologische stoffen: fermentoren, geschikt voor het kweken van pathogene micro- organismen of virussen of de productie van toxinen, zonder aerosolvorming, met een totale capaciteit van 20 liter of meer
CAT2 D101	Programmatuur speciaal ontworpen of aangepast voor het gebruik van apparatuur, bedoeld in 2B104, 2B105, 2B109, 2B116, 2B117 of 2B119 tot en met 2B122
Elektronica (CAT3)	
CAT3 A001.a	Universele geïntegreerde schakelingen
CAT3 A001.a.3	Microprocessor-microschakelingen, microcomputer-microschakelingen en microbesturingmicroschakelingen, gefabriceerd van een samengestelde halfgeleider en werkend met een klokfrequentie hoger dan 40 MHz
CAT3 A001.a.10	Op bestelling geïntegreerde schakelingen waarbij ofwel de functie ofwel de embargostatus van de apparatuur waarin de geïntegreerde schakelingen zullen worden toegepast, niet aan de fabrikant bekend is, met één of meer van de volgende kenmerken: meer dan 1 500 in/uitgangspunten; een typische voortplantingsvertragingstijd van de basispoort van minder dan 0,02 ns, of een werkfrequentie hoger dan 3,0 GHz
CAT3 A001.b	Microgolf- of millimetergolfelementen

CAT3 A001.b.4	<p>Microgolf-halfgeleiderversterkers en microgolfassemblages/-modules die microgolf-halfgeleiderversterkers bevatten met één van de volgende kenmerken:</p> <p>a) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 3,2 GHz en tot en met 6,8 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 60 W (47,8 dBm) met een fractionele bandbreedte van meer dan 15 %;</p> <p>b) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 6,8 GHz en tot en met 31,8 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 15 W (42 dBm) met een fractionele bandbreedte van meer dan 10 %;</p> <p>c) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 31,8 GHz en tot en met 37,5 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 0,1 nW;</p> <p>d) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 37,5 GHz en tot en met 43,5 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 1 W (30 dBm) met een fractionele bandbreedte van meer dan 10 %;</p> <p>e) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 43,5 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 0,1 nW, of</p> <p>f) gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 3,2 GHz en met al de volgende kenmerken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een gemiddeld uitgangsvermogen (in watt), P, groter dan 150 gedeeld door het kwadraat van de maximumwerkfrequentie (in GHz) [$P > 150 \text{ W} \cdot \text{GHz}^2 / f^2 \text{ GHz}^2$]; 2. een fractionele bandbreedte van 5 % of meer, en 3. twee loodrecht op elkaar staande zijden met een lengte d (in cm) die kleiner is dan of gelijk is aan 15 gedeeld door de laagste werkfrequentie in GHz [$d \leq 15 \text{ cm} \cdot \text{GHz} / f \text{ GHz}$];
CAT3 A001.b.4.d	Microgolf-halfgeleiderversterkers en microgolfassemblages/-modules die microgolf-halfgeleiderversterkers bevatten, gespecificeerd voor werkfrequenties hoger dan 37,5 GHz en tot en met 43,5 GHz en met een gemiddeld uitgangsvermogen van meer dan 1 W (30 dBm) met een fractionele bandbreedte van meer dan 10 %
CAT3 A001.c	Elementen waarbij gebruik wordt gemaakt van akoestische golven, en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor
CAT3 A002.a.1.a	Analoge magneetbandinstrumentatierecorders, met inbegrip van recorders waarmee digitale signalen kunnen worden geregistreerd (bv. met gebruik van een HDDR-module (digitale registratiemodule met hoge dichtheid) met een bandbreedte per elektronisch kanaal of spoor groter dan 4 MHz
CAT3 C001.a	Hetero-epitaxiale materialen bestaande uit een substraat met verscheidene gestapelde epitaxiaal gegroeide lagen van silicium
CAT3 C001.d	Hetero-epitaxiale materialen bestaande uit een substraat met verscheidene gestapelde epitaxiaal gegroeide lagen van III/V gallium- of indium-verbindingen
CAT3 C002.a	Positieve <i>resists</i> ontworpen voor halfgeleiderlithografie, die optimaal geschikt zijn gemaakt voor gebruik bij golflengten van minder dan 245 nm
CAT3 D002	Programmatuur, speciaal ontworpen voor het gebruik van de apparatuur die is vermeld in 3B001 a) tot en met f) of in 3B002
CAT3 E001	Technologie volgens de algemene technologienoot voor de ontwikkeling of productie van apparatuur of materialen, vermeld in 3A, 3B of 3C
Computers (CAT4)	
CAT4 A003	Digitale computers, samenstellingen en aanverwante apparatuur daarvoor, en speciaal daarvoor ontworpen onderdelen

CAT4 D001.b.1	Digitale computers met een aangepast piekvermogen (APP) van meer dan 0,1 gewogen TeraFLOPS (WT)
CAT4 D001.b.2	Samenstellingen, speciaal ontworpen of aangepast voor verhoging van de prestaties door samenvoeging van processoren zodat de APP van de samengevoegde processoren de limiet van 4D001.b.1 overschrijdt
CAT4 D002	Programmatuur, speciaal ontworpen of aangepast voor ondersteuning van technologie, vermeld in 4E
CAT4 E001.b.1	Andere dan de onder 4E001a genoemde technologie, speciaal ontworpen of aangepast voor de ontwikkeling of de productie van digitale computers met een aangepast piekvermogen (APP) van meer dan 0,1 TeraFLOPS (WT)
CAT4 E001.b.2	Andere dan de onder 4E001a genoemde technologie, speciaal ontworpen of aangepast voor de ontwikkeling of de productie van samenstellingen, speciaal ontworpen of aangepast voor verhoging van de prestaties door samenvoeging van processoren zodat de APP van de samengevoegde processoren de limiet van 4E001.b.1 overschrijdt
Telecommunicatie en informatiebeveiliging (CAT5)	
CAT5 A001.a	Alle soorten telecommunicatieapparatuur met een van de volgende kenmerken, functies of eigenschappen: <ol style="list-style-type: none"> 1. speciaal ontworpen om bestand te zijn tegen kortstondige elektronische gevolgen of elektromagnetische impulsie ten gevolge van een kernexplosie; 2. speciaal versterkt om bestand te zijn tegen gamma-, neutronen- of ionenstraling, of 3. speciaal ontworpen voor werktemperaturen buiten het gebied van 218 K (– 55 °C) tot 397 K (124 °C)

CAT5 A001.b	<p>Telecommunicatiesystemen en -apparatuur, en speciaal daarvoor ontworpen onderdelen en toebehoren, met een van de volgende kenmerken, functies of eigenschappen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. systemen voor vrije communicatie onder water met één of meer van de volgende kenmerken: <ol style="list-style-type: none"> a) een akoestische draagfrequentie buiten het gebied tussen de 20 en 60 kHz; b) gebruikmakend van een elektromagnetische draagfrequentie lager dan 30 kHz, of c) gebruikmakend van elektronenbundelbesturingstechnieken; d) gebruikmakend van lasers of licht emitterende diodes (led's) met een golflengte aan de uitgang van meer dan 400 nm en minder dan 700 nm, in een lokaal netwerk; 2. radiotransmissieapparatuur met werkfrequentie in de 1,5- 87,5 MHz band en met alle volgende kenmerken: <ol style="list-style-type: none"> a) automatisch aangeven en kiezen van frequenties en totale digitale overbrengsnelheid per kanaal voor een optimale transmissie, en b) met een lineaire vermogensversterkerconfiguratie die verscheidene signalen tegelijk kan onderhouden bij een uitgangsvermogen van 1 kW of meer in het frequentiegebied van 1,5 MHz of hoger, doch lager dan 30 MHz, of van 250 W of meer in het frequentiegebied van 30 MHz of hoger, doch niet hoger dan 87,5 MHz, over een momentele bandbreedte van één octaaf of meer en met een harmonisch/vervormingsuitgangsniveau beter dan – 80 dB; 3. radioapparatuur die gebruikmaakt van spread spectrum- technieken, met inbegrip van frequency hopping-technieken, met uitzondering van de apparatuur als bedoeld in 5A001 b)4, met één of meer van de volgende kenmerken: <ol style="list-style-type: none"> a) voor de gebruiker programmeerbare <spreading>-codes, of b) een totaal uitgezonden bandbreedte die 100-maal of meer zo groot is als de bandbreedte van enig informatiekanaal en groter dan 50 kHz; 4. radioapparatuur die gebruikmaakt van ultrabreedbandmodulatietechnieken, met door de gebruiker programmeerbare kanaliseringcodes, versleutelingscodes of netwerkidentificatiecodes, met een van de volgende kenmerken: <ol style="list-style-type: none"> a) een bandbreedte van meer dan 500 MHz, of b) een fractionele bandbreedte van 20 % of meer; 5. digitaal bestuurde radio-ontvangers: <ol style="list-style-type: none"> a) met meer dan 1 000 kanalen; b) die een frequentiewisseltijd hebben korter dan 1 ms; c) die automatisch een deel van het elektromagnetische spectrum afzoeken of aftasten, en d) die de ontvangen signaalfrequentie of het zendertype identificeren; 6. die gebruikmaken van digitale signaalverwerkings-functies met het oog op spraakcodering met een snelheid van minder dan 2 400 bit/s
CAT5 A001.b.3	Radioapparatuur die gebruik maakt van <i>spread spectrum</i> -technieken, met inbegrip van <i>frequencyhopping</i> -technieken, met uitzondering van de apparatuur als bedoeld in 5A001.b.4
CAT5 A001.d	Elektronisch fasegestuurde antennesystemen opgebouwd uit een aantal identieke antennes (<i>phased arrayantennae</i>) met een werkfrequentie hoger dan 31.8 GHz

CAT5 A002.a	Systemen, apparatuur, voor specifieke toepassingen bestemde samenstellingen, modulen of geïntegreerde schakelingen ten behoeve van informatiebeveiliging, en andere speciaal daarvoor ontworpen onderdelen
CAT5 A002.a.1.a	Informatiebeveiligingssystemen en apparatuur en onderdelen daarvoor, ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie met gebruikmaking van digitale technieken ter uitvoering van cryptografische functies, met uitzondering van authenticatie en digitale handtekening, met behulp van een symmetrisch algoritme met een sleutellengte van meer dan 56 bits
CAT5 D002.a	Programmatuur, speciaal ontworpen of aangepast voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van apparatuur bedoeld in 5A002 of van programmatuur bedoeld in 5D002.c
CAT5 D002.c.1	Programmatuur die de kenmerken heeft of de functies uitoefent of simuleert van de apparatuur, bedoeld in 5A002
CAT5 E001.a	Technologie overeenkomstig de algemene technologienoot voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik (de bediening niet inbegrepen) van apparatuur, functies of eigenschappen bedoeld in 5A001, of van de programmatuur bedoeld in 5D001.a.
Sensoren en lasers (CAT6)	
CAT6 A002.a.1.c	Optische detectoren voor gebruik in de ruimte gekwalificeerde vastestofdetectoren met een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 1 200 nm doch niet meer dan 30 000 nm
CAT6 A002.a.1.d	Optische detectoren voor gebruik in de ruimte gekwalificeerde <i>focal plane arrays</i> met meer dan 2 048 elementen per <i>array</i> en een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 300 nm doch niet meer dan 900 nm
CAT6 A002.a.3	<i>Focal plane arrays</i> , niet gekwalificeerd voor gebruik in de ruimte
CAT6 A002.a.3.c	<i>Focal plane arrays</i> , niet gekwalificeerd voor gebruik in de ruimte, niet-lineair (tweedimensionaal), met afzonderlijke elementen met een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 1 200 nm doch niet meer dan 30 000 nm
CAT6 A002.a.3.d.1	<i>Focal plane arrays</i> , niet gekwalificeerd voor gebruik in de ruimte, lineair (eendimensionaal), met afzonderlijke elementen met een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 1 200 nm, doch niet meer dan 3 000 nm
CAT6 A002.a.3.d.2.a	<i>Focal plane arrays</i> , niet gekwalificeerd voor gebruik in de ruimte, lineair (eendimensionaal), met een verhouding van de scanrichting-dimensie van het detectorelement tot de scanbreedterichting-dimensie van het detectorelement van minder dan 3,8
CAT6 A003.b.4.a	Beeldcamera's met <i>focal plane arrays</i> als bedoeld in 6A002.a.3.a t.e.m. 6A002.a.3.e
CAT6 A003.b.4.b	Beeldcamera's met <i>focal plane arrays</i> als bedoeld in 6A002.a.3.f
Ruimtevaart en voortstuwing (CAT9)	
CAT9 A004	Ruimtelandeervoertuigen of ruimtevaartuigen
CAT9 A012.a	Onbemande luchtvaartuigen met één of meer van de volgende kenmerken: 1. een autonoom vluchtcontrole- en navigatievermogen (bv. een automatische piloot met een traagheidsnavigatiesysteem), of 2. vermogen tot vluchtcontrole buiten het directezichtbereik met gebruikmaking van een menselijke operator (bv. controle op afstand via televisie)
CAT9 A012.a.1	Onbemande luchtvaartuigen met een autonoom vluchtcontrole- en navigatievermogen

CAT9 A012.b.2	Aanverwante systemen, apparatuur en onderdelen van onbemande luchtvaartuigen: andere dan onder 7A vermelde systemen voor navigatie, standregeling, geleiding of besturing, die speciaal zijn ontworpen om de onder 9A012.a vermelde onbemande luchtvaartuigen uit te rusten met een autonoom vluchtcontrole- of navigatievermogen
CAT9 A115.a	Lanceerinrichtingen: apparatuur en toestellen voor het hanteren, regelen, ontsteken of lanceren, ontworpen of aangepast voor ruimtelanceervoertuigen bedoeld in 9A004, onbemande luchtvaartuigen bedoeld in 9A012 of sonderingsraketten bedoeld in 9A104
CAT9 D004.e	Programmatuur in broncode, objectcode of machinetaal die noodzakelijk is voor het gebruik van actieve compensatiesystemen voor de regeling van de rotorbladtipspeling

Eindnoten

- ¹ NRC.nl, Syrië importeerde jarenlang grondstof gifgas uit Nederland (22 mei 2013), <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/05/22/grondstof-gif-uit-nederland-naar-syrie-geimporteerd/>, geconsulteerd op 8 oktober 2014; NRC.nl, Nederland: einde ongecontroleerde export glycol naar Syrië (23 mei 2013), <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/05/23/nederland-maakt-einde-aan-ongecontroleerde-export-glycol-naar-syrie/>, geconsulteerd op 8 oktober 2014.
- ² Art 8, art. 4, 5 en 6 Verordening 428/2009 van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweeërlei gebruik
- ³ Een overzicht van de verschillende procedures voor de verschillende bestemmingslanden staat op de webiste van de FOD Economie, K/M.O., Middenstand en Energie, http://economie.fgov.be/nl/consument/Energie/Nucleaire/Non_proliferatie/Uitvoer/#.VFnygs40-xh
- ⁴ Schriftelijke communicatie met dCSG, 17 december 2014.
- ⁵ <http://iwww.vlaanderen.be/wapenhandel>
- ⁶ Mondelinge communicatie met dCSG, 16 oktober 2014.
- ⁷ Peeters, K., antwoord op vraag om uitleg van de heer Marcel Logist over de controle op het eindgebruik van Vlaams nucleair materiaal - 2154 (2012-2013) en de vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans over het exportvergunningbeleid voor zwaar water en andere nucleaire goederen - 2164 (2012-2013), Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking, Vlaams Parlement, 15 oktober 2013, <http://www.vlaamsparlement.be/Proteus5/showVIVerslag.action?id=891341>
- ⁸ Mondelinge communicatie met dCSG, 16 oktober 2014; Schriftelijke communicatie met dCSG, 16 december 2014.
- ⁹ Mondelinge communicatie met dCSG, 16 oktober 2014.
- ¹⁰ Voor meer uitleg over het Vlaams *on hold* wapenexportbeleid ten aanzien van Egypte, zie Duquet, N. (2014), *Business as usual? Assessing the impact of the Arab Spring on European arms export policies*, Brussel: Vlaams Vredesinstituut, p.47-49.
- ¹¹ Mondelinge communicatie met dCSG, 16 oktober 2014.
- ¹² Voor de Nederlandse rapportage over de exportvergunningen voor *dual-use* producten, zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/exportcontrole-strategische-goederen/rapportages-strategische-goederen/rapportages-uitvoer-dual-use-goederen>

COLOFON

Auteur:

Nils Duquet

Eindredactie:

Tomas Baum
Wies De Graeve

Lay-out:

Gamma nv

Drukwerk:

Drukkerij van het Vlaams Parlement

Verantwoordelijke uitgever:

Tomas Baum, Leuvenseweg 86, 1000 Brussel

Brussel, 18 december 2014

ISBN 9789078864714

Disclaimer

Hoewel door het Vlaams Vredesinstituut uiterste zorgvuldigheid werd betracht bij de redactie van dit document, kan het niet aansprakelijk worden geacht of gesteld voor mogelijke vergissingen of onvolledigheden. Tevens wordt geen enkele vorm van aansprakelijkheid aanvaard voor enig gebruik dat een lezer van dit document maakt.

Het Vlaams Vredesinstituut werd bij decreet opgericht door het Vlaams Parlement als onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek. Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, documenteert relevante informatiebronnen, en informeert en adviseert het Vlaams Parlement en het brede publiek inzake vredesvraagstukken.

Vlaams Vredesinstituut
Leuvenseweg 86
1000 Brussel
tel. +32 2 552 45 91

vredesinstituut@vlaamsparlement.be
www.vlaamsvredesinstituut.eu